

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Formularium Episcopale

Barbosa, Agostinho

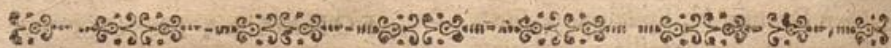
Coloniae Agrippinae, 1680

Circa Uniones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10456

constitutum incorporalem possessionem, seu quasi dicti beneficii, iuriumque & pertinentium per annuli nostri in manibus tuis traditionem inducimus & investimus de eodem recepto à te primitus &c. Quocirca &c. *ut in form. mutatis mutandis.* In quorum omnium & singulorum fidem & te-

stimonium presentes litteras collationem, & provisionem nostram in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, nostrique sigilli iussimus appensione communiri. Dat. Bracharæ Augustæ &c. die... Ann...

CIRCA UNIONES.

QUAMVIS singulis Ecclesiis singulos Rectores proficiendos esse veteres sanctiones jubeant, quandoque tamen postulat plebis utilitas, ut quæ antea plures, ac diversa erant, nunc in unum veluti corpus redigantur, ac simul conjuncta pro una Ecclesia habeantur; quandoque etiam, ut quæ conjuncta, connexaque unionis vinculo habebantur, nunc dirimantur, singulaque seorsim tanquam recens erecta constituantur & gubernentur. Quæ omnia cum ab una tantum ratione publica utilitatis adjuvanda proficiantur, non possunt inter se repugnantia, sed maximè ad eundem finem consentientia, & coeuntia censerì.

Quamobrem Concil. Trid. sess. 21. de reform. c. 5. constituit, ut possint Episcopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum eum curatis, propter earum paupertatem; etiam si dicta Ecclesia vel beneficium essent generaliter vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta. Quæ uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuscunque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis aut suspensionis. Quod quidem Concilij Trident. decretum declaratur per aliud sess. 24. de refor. c. 13. statuens, Parochiales Ecclesias uniendas non esse monasteriis quibuscunque, aut Abbatibus, seu dignitatibus, sive prebendis Ecclesia Cathedralis, aut Collegiata, sive aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, Militariisve. Quare ad prescriptum decretorum Concilij Trid. predictorum, poterit Episcopus facere uniones in hunc, qui sequitur, modum.

FORMULA LXXV,

*Unionis Ecclesie Parochialis, alteris-
mili propter eorum paupertatem,*

DRodericus &c. Universis, & singulis presentes litteras audientibus, lecturis, & inspecturis, illis presentem, quorum interest, intererit, aut interesse, quosque infra scriptum tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum, salutem in Domino sempiternam. Ad hoc ut Ecclesiarum omnium per Civitatem & diocesim nostras Bracharenses consistentium ac illas obtinentium personarum status salubriter dirigi, servarique possit honestius, ac personae ipsae, animarum curae & officio inibi incumbentes habeant redditus sufficientes, ut ex altari vivere possint, nostri libenter favoris impartimur praesidium, potissime cum temporum requirit necessitas, causa persuadent rationabiles, & divini cultus augmentum salubriter id exposcit. Exhibita siquidem nobis nuper per dilectum in CHRISTO *N.* Rectorem Ecclesiae Parochialis sancti *N.* hujus Diocesis petitio continebat, quod in dicto loco alia Parochialis Ecclesia sub invocatione *S. B.* consistit, cujus fructus, redditus, proventus, ad sustentationem Rectoris ejusdem pro tempore existentis, propter eorum exiguitatem, & tenuitatem minime suppetunt, & sicut eadem petitio subjungebat, si Parochia-

lis Ecclesia sancti *B.* dictae Ecclesiae similiter Parochiali sancti *N.* quae in medio loci & commodiori situ existit uniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc congrua remaneret portio Rectori Ecclesiae *S. N.* in eaque divina officia majori cum decore celebrarentur, cultusque divinus in eisdem augmentaretur. Quare per dictum *N.* fuit nobis humiliter supplicatum, ut super praemissis providere auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem hujusmodi praemissis veris existentibus, esse justam & consonam rationi, de praemissis omnibus & singulis ac eorum circumstantiis universis inquisivimus, & nos informavimus diligenter, & quia per informationem legitimam & diligentem per nos à nonnullis testibus fide dignis coram nobis per praefatum *N.* ad informandum animum nostrum, & de super omnibus & singulis praenarratis, productis, ac rite receptis, & ad jurandum admissis, juratisque examinationis, factam & receptam examinationem, reperimus omnia & singula per dictum *N.* asserta, ut praefertuntur, veritate fulciri. Idcirco auctoritate nostra ordinaria, & Sedis Apostolicae delegata, qua fungimur in hac parte, & omnibus aliis melioribus modo, via & forma, quibus de jure possumus, Parochialem Ecclesiam *S. B.* praedictam cum omnibus juribus & pertinentiis suis eidem Parochiali Ecclesiae *S. N.* in perpetuum univimus, incorporavimus, & anneximus, ac ex nunc univimus, incorporamus & annectimus

per presentes, ita quod cedente vel decedente moderno ipsius Parochialis Ecclesie S. B. Rectore, seu illam alias quomodolibet dimittente, etiamsi actu quovis modo vacet, & ejus dispositio ad nos hac vice pertineat, liceat Rectori dictae Ecclesie S. N. pro tempore existenti, corporalem, realem, & actualem Ecclesie S. B. iuriumque & pertinentium praedictorum possessionem auctoritate propria liberè apprehendere, illiusque fructus, redditus, & proventus hujusmodi percipere, & habere, ac in suos, & dictarum Ecclesiarum usus, & utilitatem convertere, & perpetuo retinere, cujusvis alterius superioris licentia super hoc alias minimè requisita. Volumus autem quod si unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi effectum sortiri contigerit, Parochialis Ecclesia S. B. praedicta debitis propterea non fraudeur obsequiis, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed ejus debitè, si opus fuerit, supportentur onera consueta. Quae omnia & singula, nec non praesentes literas nostras & in eis contenta vobis omnibus & singulis supradictis, & vestrum cuilibet intimamus, & notificamus, ac ad vestrum & cujuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per praesentes, ne de praemissis ignorantiam aliquam praetendere valeatis, seu etiam allegare, Vobisque nihilominus, & vestrum cuilibet in virtute sanctae obedientiae,

& sub excommunicationis poena, quam in vos, & vestrum quemlibet, si mandatis, & inhibitionibus nostris hujusmodi non parueritis cum effectu, sex dierum canonica monitione praemissa, quorum duos pro prima, duos pro secunda &c. assignamus, ex tunc ferimus, in his scriptis distinctè praecipiendo inhibemus, ne dicto N. aut Rectori pro tempore existenti dictae Ecclesie sancti N. vel procuratori suo, quominus corporalem, realem & actualem possessionem dictae Parochialis Ecclesie sancti B. per nos ut praemittitur, unita, sic vacantis ad praesens, vel quamprimum, ut praemittitur, illam vacare contigerit, iuriumque & pertinentium ejusdem etiam auctoritate propria liberè apprehendere, ejusque fructus, redditus & proventus in suos, & praedictarum Ecclesiarum usus & utilitatem convertere valeat, ut praefertur, omniaque & singula supradicta ne suum debitum fortiantur effectum minimè impedimentum aliquod praestitis, vel alicui, seu aliquibus publicè, vel occultè directè vel indirectè quovis quaesito colore vel ingenio, ipsum impediens debeat, seu aliquis vestrum, de consilio, opem, vel favorem. In quorum omnium & singulorum &c. Dat. &c.

† †
†

FORMULA LXXVI.

*Unionis Beneficij simplicis Parochialis
exigui redditus facienda.*

D Rodericus &c. Cùm in visita-
tione Ecclesiæ Parochialis sancti
N. loci N. nostræ Diœcesis Bracha-
rensis, aliarumque Ecclesiarum, &
locorum piorum dicti loci per nos his
elapsis diebus habita comperimus in-
ter cætera, Parochialem ipsam adeo
exiguos fructus habere ut ex eis Paro-
chus pro tempore minimè sustentari
possit, volentes pro munere nostro quã-
tum possumus fructos dictæ Parochia-
lis aliquatenus augere, ut etiam Clericus
veste talari, superpelliceo indutus Cu-
rato celebranti ministrare possit, donec
aliudè provideri possit, pro commoda
sustentatione Parochi, quemadmodum
à sacris Canonibus, & sacro Concil.
Trident. traditum est, ideo tam aucto-
ritate dicti Concilii Trid. quam in lra
Ordinaria, & aliàs omni meliori modo
&c. intervenientibus quibuscunque so-
lemnitatibus tam juris, quam facti etiã
extrinsecis, in similibus requisitis, ei-
dem Parochiali univimus, & applicavi-
mus, ac unimus & applicamus benefi-
cium simplex sancti N. situm in loco N.
cum suis juribus & pertinentiis tam
spiritualibus quam temporalibus, quod
nunc tenetur, & possidetur à N. sine ta-
men præjudicio dicti possessoris, & sine
divini cultus dimissionem. Commit-
tentes in virtute sanctæ obedientiæ, &

sub excommunicationis pœna quibus-
cunque clericis civitatis & Diœcesis
nostræ in solidum quatenus ad omnem
Parochi dicti loci N. requisitionem
debèant cum nomine suo, & successo-
rum suorum in dicta Parochiali, vel
procuratorū imponere, & inducere in,
& ad realem, corporalem, & actualem
possessionem & tenuitatem dictæ Ec-
clesiæ simplicis S. N. juriumque & per-
tinentium ejusdem inductum manute-
nendo, & defendeado, amoto exiade
quolibet alio detentore, quem & nos
sine præjudicio actorum per presentes
amotum decernimus, & declaramus.
In quorum fidem &c.

*Insuper statuit Concil. Trident. sess.
24. de reform. cap. 15. in Ecclesiis Ca-
thedralibus, & Collegiatis insignibus,
ubi frequentes, adeoque tenues sunt
prebenda simul, cum distributionibus
quotidianis ut sustinendo decenti Cano-
nicor. gradui pro loci & personarum
qualitate non sufficiant, licere Episc.
cum consensu Capituli aliquot simplicia
beneficia, non tamen Regularia iis uni-
re. Cujus quidem decreti decisio ita in-
telligenda est, ut uni fiat singulis pre-
bendis distributivè, non autem mense
Capitulari, ut est communis Doctorum
resolutio, secundum Gabr. conf. 118.
num. 3. & 4. lib. 2. Gonzal. ad rcp. 8.
Cancel. gloss. 37. num. 25. Garc. de be-
nefic. part. 12. c. 2. num. 171. Gratian.
discept. foren. cap. 274. num. 34. in fine
Rot. decis. 565. p. 2. recent.*

FOR-

FORMULA LXXVII.

Unionis tenuis præbende, dignitati Ecclesia Cathedralis faciendæ.

DRodericus, &c. Universis & singulis literas præsentis nostras unionis, & incorporationis inspecturis & lecturis, tam præsentibus quam futuris, salutem in Domino. Notum facimus, & attestamur, qualiter in generali visitatione per nos facta in nostra Civitate, & diœcesi Bracharenfi, reperimus Ecclesiam, seu Capellam, sine cura sub invocatione S. N. instructam & ædificatam in terra N. destitutam esse legitimo Rectore quam Ecclesiam seu Capellam, ad hoc, ut servitium dignitatis N. existentis in nostra Cathedrali magis accrescat, & facilius supportari possit, præbendæ dictæ dignitatis N. & ejus possessori & successori pro tempore existenti, & legitime intranti unâ cum juribus, introitibus, redditibus, & proventibus applicavimus, prout præsentium tenore applicamus, unimus, annectimus, & incorporamus, illamque Ecclesiam, seu Capellam, jura introitus, proventus, & redditus quomodolibet ad illam spectantes & pertinentes, ex nunc, perpetuo & in futurum prædictæ dignitati N. & ejus præsentis, & pro tempore existenti possessori in præbendam conferimus, & assignamus. Decernentes, alteri cuicumque provideri in futurum minimè posse, ac provisiones quaslibet

castamus, irritamus & annullamus, & irritas fore esse declaramus. In quorum omnium fidem &c.

FORMULA LXXVIII.

Unionis duarum Capellaniarum in Ecclesia Collegiata cum dismembratione fructum alterius.

DRodericus &c. Cùm in Ecclesia Collegiata S. N. oppidi N. hujus nostræ diœcesis duæ ad sint capellaniæ, una sub invocatione sancti N. quam olim obtinebat Presbyter N. & modo vacat per provisionem ejusdem ad Ecclesiam Parochialem S. N. alteram vero sub invocatione S. B. quam olim obtinebat presbyter N. & modo per ipsius obitum de mense februarii proxime præteriti, nobis verè & personaliter residentibus, ac alternativè beneficio gaudentibus vacat, ambæ æqualis oneris & servitii, Missas videlicet celebrandi, & Horas Canonicas in choro recitandi, imparis tamen redditus, & valoris. Capellania enim sancti B. ad viginti, illa verò sancti N. ad triginta scutorum monetæ valorem ascendit. Propterea cupientes, ut cultus divinus augeatur, & ministri Ecclesiæ ad Dei servitium magis animentur cum juxta illud Apostoli, qui altari servit, de altari vivere debeat, nec unus quidem esuriat, alius ebrius sit; statuimus & decernimus, ut dicta capella sancti B. dismembratur, disjuniatur, ac separetur, & dicta capella sancti N. perpetuo una-

uniatur, annectamur, & incorporetur, prout præfenti decreto dismembramus, disunimus & separamus & præfata capellæ sancti N. perpetuò unimus, annectimus & incorporamus, ita ut in futurum successores ad dictam capellaniam sancti N. redditus omnes, proventus & emolumenta ad aliam Capellam sancti B. spectantia, licitè ex nunc, & in posterum habere, tenere, possidere, & frui valeant, prout in præmissis & singulis omnibus, nostram auctoritatem pariter, & decretum interponimus, prædicto & omni alio meliori modo &c. volumus autem, quod per huiusmodi unionem annexionem & corporationem dicta Capellania S. B. debitis non fraudetur Missis consuetis. In quorum fidem &c. Dar. Bracharæ Augustæ &c. *Ubi autem in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis insignibus, frequentes adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canoniorum gradui pro loco & qualitate non sufficiant, nec per unionem aliquorum beneficiorum simplicium tenuitati huiusmodi provideri potest, licet Episcopis cum consensu Capituli & patronorum, si de iure patronatus laicorum sint; aliquibus ex iis suppressis, quarum fructus & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciores numerum reducere: ita tamen ut tot supersint, que divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesie commode valeant respondere. Quæ quidem suppressiones, ut præfertur, facta, ex*

quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus collatis, impediri non poterunt, ut clarè disponit Concil. Trid. sess. 24. de refot. c. 15. quare in hac materia Episcop. providere poterit in hunc quæ sequitur modum.

FORMULA LXXIX.

Suppressionis aliquarum præbendarum Ecclesie Collegiate insignis ob tenuitatem.

DRodericus &c. Cùm in visitatione insignis collegiate Ecclesie S. N. oppidi N. hujus nostræ diocesis per nos iis elapsis diebus habita, cõperimus, quindecim adeoque tenues ibi esse præbendas simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canoniorum gradui pro loco & personarum qualitate non sufficiant, nec per valorem aliquorum beneficiorum simplicium huiusmodi tenuitati provideri possit; Nos verò cupientes ut ministri Ecclesie ad Dei servitium magis animentur, & competentè pirantia ad psallendum in choro afficiantur, quod evenire non aliter posset, quam si aliquæ ex dictis præbendis supprimerentur, quarum fructus & proventus reliquarum præbendarum distributionibus applicentur: Nosque attendentes prædictum quindecim præbendarum numerum, qui ad præfens in dicta insigni Collegiata reperitur, posse ad

K

decem

decem reduci, cum quibus divino cultui celebrando ac dignitati Ecclesie sine aliquo divini cultus præiudicio responderi poterit, ideo Capituli ad hoc accedente consensu, quinque ex dictis quindecim præbendas primo loco percessum vel decessum, aut alio quovis modo vacantes, extinguendas, & supprimendas duximus, prout per præsentis extinguimus & supprimimus, illarumque fructus, & proventus reliquarum decem præbendarum distributionibus quotidianis applicamus, tam auctoritate Sacri Concilii Tridentini quam nostra Ordinaria, ac aliis omni meliori modo &c. declarantes huiusmodi suppressionem sic ut præfertur factam ex quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis aut quibusvis aliis derogationibus vel suspensionibus tolli seu impediri non posse. In quorum omnium & singulorum fidem &c. Dat. &c.

Ut per beneficiorum uniones, seminariorum necessitati consulatur, commendat Concil. Trident. sess. 23. de reform. cap. 18. ut Episcopi aliqua beneficia simplicia cujuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonialia, seu præstimonialia portiones nuncupatas etiam ante vacationem, sine cultus divini, & illa obimentium præiudicio, seminariorum Collegiis applicent, & incorporent, etiamsi talia beneficia sint reservata vel affecta, ita ut nec per resignationes ipsorum beneficiorum, uniones, &

applicationes huiusmodi suspendi, vel ullo modo impediri possint; sed omnino quacunque vacatione non obstante, etiamsi in Curia, effectum suum sortiantur. Unde colligitur Episcopum iis unire non posse beneficia illa, quæ personalem residentiam requirunt, qualia sunt Parochia, Canonatus, & alia huiusmodi sicuti nec beneficia reservata, quando post eorum vacationem unio fieret, ut clarè idemmet Concil. Trident. decretum insinuat. Quare Episcopus uniones seu applicationes Collegio seminarii facere poterit in hunc qui sequitur modum.

FORMULA LXXX.

Unionis, seu applicationis beneficiorum simplicium Collegio seminarii.

D Rodericus &c. cum jam diu seminarium Ecclesiasticum in hac urbe N. ex præscripto Sacri Concilii Tridentini fuerit erectum, neque redditus & annui proventus eidem hactenus applicati ad eam summam perveniant, quæ ad sustentandos certos ejusdem Collegii alumnos sufficiat, ut Ecclesia quàm uberrimos in Domino fructus ex hoc seminario capiat, auctoritate ejusdem Sacri Concilii Tridentini Concilii Provincialis, ac etiam nostra Ordinaria, & aliis omni meliori modo &c. cum consilio R. R. N. & N. deputatorum dicti seminarii ad præ-

præscriptum Sacri Concilii Trident. electorum &c. presentium &c. harum tenore eidem seminario unimus & applicamus beneficia hæc simplicia in diœcesi nostra constituta, nempe beneficium simplex sancti N. situm &c. & aliud beneficium simplex in Ecclesia sancti N. &c. mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna omnibus officialibus nostris Ecclesiasticis civitatis & diœcesis nostræ N. in solidum quatenus ad omnem requisitionem agentium pro dicto seminario, debeant eos, vel aliquem eorum in solidum nomine dicti seminarii inducere, & ad corporalem & actua- lem possessionem, & tenuram dicto-

rum beneficiorum pro tempore vacantium, & inductum manutenendo, & defendendo; amoto, seu amotis quocunque, seu quibuscunque de- tentoribus, faciantque dicto semina- rio, seu pro eo agentibus de quibus- cunque fructibus, decimis, proven- tibus, & obventionibus dictorum be- neficiorum à quibuscunque debito- ribus pro tempore debitis integrè res- ponderi, fraude & cavillatione ces- santibus quibuscunque. Et hæc om- nia sine præjudicio nunc possedenti- um, & sine divini cultus diminutione, & ad præscriptum dicti Concilii, & a- liàs omni meliori modò &c. In quo- rum fidem &c.

CIRCA VARIA.

Cum Tridentini Concilii decreto sess. 25. in decreto de invocac. venerat. & reliq. Sanct. Statutum sit, nulla admittenda esse nova miracula, nisi recognoscante, & approbante Episcopo, qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis viris, ea faciat que veritati, & pietati consentanea judicaverit, ideo formulam facultatis assumendi informationes de veritate miraculorum, hic inserere opere pretium duxi, in hunc qui sequitur modum.